

Ujabb bronzkori temetőt tárt fel a szegedi muzeum Deszken

(A Délmagyarország munkatársától.) Mióta a deszki határ megszűnt uradalmi terület lenni és hozzáférhető lett a muzeumi kutatások számára, azóta a tiszántúli falu csak úgy ontja a régészeti kincseket. Míg a környékbeli uradalmak soha nem jelentik be a napfényre került leleteket, amelyek nyomán a kutatás megindulhat, a kisemberek sűrűn tesznek jelentést a muzeumnak és maguktól ajánlják fel földelket megásatásra. Deszk határából az utolsó három év alatt kilenc bejelentés érkezett a szegedi muzeumhoz és öt helyen végeztek nagyeredményű ásatást. Egy kőkorszakbeli őstelen kívül egy rézkorszakbeli és 3 korai bronzkori temetőt ástak fel néhány kilométerre egymástól. Ezeknek a leleteknek a biztonsága szerint az ősidőkben, évezredekkel ezelőtt a deszki határ nagyon lakott aránylag sűrű népességű terület volt, amely valószínűleg nagy szerepet vitt a Tisza-Maros szögében.

A szegedi muzeum pár héttel ezelőtt fejezte be az ötödik deszki őstemető feltárását, még pedig ezuttal a falu belső területén Kovács Antal és Martinov Milos egymással határos kertjében.

A két gazda önként ajánlotta fel telkét a muzeumnak, amely majdnem négyheti munkával 149 sírt ásott fel a két telken.

A Deszk-belterületi temető szintén a korai bronzkorból származik, amely a vasat még egyáltalán nem, a bronzot is csak ritkaságként ismerte és együtt használta a kő- és csontszerszámokkal. Kora tehát körülbelül 4000 évre tehető. A sírokban a csontvázak az oldalukon feküdtek, felhuzott karokkal és lábakkal, úgynevezett zsugorított helyzetben.

A sírokból több mint 250 edény került ki, talak, csuprok és kis ivóedények, valamennyi cserépből, amelyek a szőregi és pitvarosi bronzkori edényekre emlékeztetnek, azonban néhány új típust is mutatnak. A bronz ismeretét néhány bronzeszköz — török, ptyké és fejdíszek — bizonyítja. Igen nagy számban találtak a halottak derekán valami mész-szerű masszából, továbbá csontból, állatfogakból és melegtengeri kagylókból, csigákból készült gyöngyöket. Ez érdekes bizonyossága annak, hogy a kereskedelem már évezredekkel ezelőtt is összekötötte egymással a távoli területeket.

SOMOGYI POLGÁRMESTER: SOMOGYI FŐKAPITÁNYRÓL

Huszonöt esztendő Szeged szolgálatában

(A Délmagyarország munkatársától.) Csendes, észrevétlenül érkezett el dr. Somogyi Szilveszter polgármester közigazgatási, városi szolgálatának negyedszázados jubileumához. Huszonöt évvel ezelőtt, 1907 decemberében nevezte ki dr. Kelemen Béla akkori főispán a városi rendőrség főkapitányává a fiatal dr. Somogyi Szilveszter királyi alügyészt, aki addig a szegedi törvényszéken teljesített szolgálatot.

Az a huszonöt év, amelyet a volt alügyész a város szolgálatában töltött el, Szeged történetének egyik legsúlyosabb negyedszázada, hiszen beleesik a négyesztendő világáború, a forradalom, a proletárdiktatura, a francia megszállás, az ellenforradalom, de beleesik az egyre jobban mélyülő világválság. Nehezebb időket alig töltött még polgármester ennek a városnak az élén. Az 1879-es árvízkatasztrófa idején az egész világ részvéte élesztette az iszapsírba fulladt várost:

— No ezt jól megcsináltad, hiszen ez a mi szégyen márnak feje!

S a mécsvilágnál csakugyan kiderül, hogy az ifju fejedelmesség a jövődombeli anyósát vette igénybe nagykorúsítás céljaira. Az anyóskérdésnek ennél gyökeresebb megoldását gondolni se lehet.

*

A következő dologjogi kuriózum a Kaukázusból való. Ugyan inkább dologtalanságjogi. Az egyik kaukázusi törzset la maroinak hívják. Borzasztó régi nép ez, most már csupa nemes urak maradtak belőlük s azok olyan kevesen vannak, hogy elférnek néhány hegyzurdokban. De még így is többen vannak, semhogy mindnyájukra eshetne egy-egy birkanyáj s ezért megessik, hogy a szabadságszerető és munkanemeszerető lamaroi nemzetnek vannak olyan fia is, akik még a betevő falattól is függetlenek. Mit tesz ilyenkor a büszke hegyi nemes ur, akinek büszkeségével még a koldulás se fér össze, nemhogy a munka összeférne? A nemes ur a legősből emberi foglalkozáshoz folyamodik: lop. No hiszen ez közelebb is megtörténik a Kaukázusnál, de nem olyan törvényes formák közt. A lamaroi falvakban ki van mondva, hogy aki tolvajpályára lép, de úgy, hogy ezt kellő módon közhírré teszi, annak hét esztendőig szabad a lopás. Hét év nagy idő s ügyes ember azalatt összeszedheti magát. Az egyik aulból birkát lop, a másikkól kecskét, a harmadikkól ást, kapát, a negyedikből bográcsot s mire az iparengedélye lejár, akkorára egészen tekintélyes lamaroi polgár lehet belőle. Attól kezdve aztán akkor se ragad a kezéhez semmi, ha utána hajigálják.

Ugyan az már nem is volna ajánlatos, mert annak a kezét, aki iparengedély nélkül lop, ha csak egy vad-fügét is, irgalmatlanul levágják.

most magárahagyottan, szinte halálraítélten küzd az elsovadás ellen.

Dr. Somogyi Szilveszter megelégedett erről a jubileumról. Meglepetten néz rá, amikor kérdezzük felőle és azt kérdezi, honnan tudjuk, ki hívta föl rá a figyelmünket. Dr. Szalay József kerületi főkapitány értesítette róla szerkesztőségünket betegágyában írt levelével.

— Persze, Szalay Jóska — mondja nevetve a polgármester —, mindig ő volt az, aki számon tartotta az évfordulókat Időről-időre betoppant hozzám még főkapitány koromban és rendelkezett: ma van öt éve, hogy kineveztek főkapitánnyá, — gyereünk a Próféta. Ma van hat éve, hogy tartod a főkapitányi pálcát, — indulás sörözni! Talán ha ő nem figyelmeztet rá, megelégedtem minden évfordulóról. Most is hű maradt régi szokásához, nem felejtette el a dátumot. Tényleg 1907 decemberében nevezett ki Kelemen Béla főkapitánnyá.

— Baksza József volt az elődöm a főkapitányi székhelyben, de Baksát azonban, akit a főispán Hódmezővásárhelyről hívott át Szegedre, konventi előadóvá választották meg és így főkapitányi állásáról lemondott. Kelemen Béla, akit régen ismertem, magához hivatott és megkérdezte, akarok-e főkapitány lenni. A kérdés váratlanul ért és igen meglepett. Addig nem is gondoltam rá, hogy otthagyjam az igazságügyi pályát. Szerettem ügyész lenni, szerettem hadakozni az esküdtszék előtt a veszedelmes védőkkel, Balassa Arminnal, meg a többiekkel. Kelemen Béla látta, hogy habozok, hát gondolkodási időt adott. Én azután meggondoltam a dolgot és benyújtottam pályázatomat. Rövidesen meg is történt a kinevezés, ha jól emlékszem, december 7-én, 1907-ben. Új hivatalomat azután hamarosan el is foglaltam.

— Megbánta-e polgármester ur — kérdeztük —, hogy fölcserélte az igazságügy szolgálatát a város szolgálatával?

— A főkapitányi hivatal elfoglalása óta nem volt időm gondolkodni ezen a kérdésem — válaszolt —, mert azóta állandóan el vagyok foglalva. Éreztem azonban, hogy a főkapitányi állás csak átmeneti jellegű. Mint főkapitány is állandóan belekontárkodtam a közigazgatásba. Arra mindig büszke leszek, hogy rendőrkoromban én szerveztem meg a köztisztviselési hivatalt, nagyon kemény esatákat kellett vívnom érte a tek. Tanácsal. Kezem nyomát azonban otthagytam a rendőrségen is. Szalay Jóskaival együtt rendőrszolgálatot csináltam. Híres, mintaintézmény lett az egész ország számára. Ugy kiműveltük a szegedi rendőrlégénységet, hogy csodájára jártak öreg budapesti rendőrfőtisztek is. Én szerveztem meg a rendőrség bejelentőhivatalát is.

— Hét esztendőig vezettem a rendőrséget, 1915-ben választottak meg polgármesterré. Szerettem rendőr lenni és ma is büszke vagyok arra, hogy

1933

A SZERENCSE JEGYÉBEN

Standard rádióval

KEZDJE MEG AZ ÚJ ÉVET!

LORD

irányítással a rendőrség több olyan gyilkosság tetteseit nyomozta ki, amely még főkapitány-ságom előtt évekkel történt, de ma is szégyenlem, hogy egy gyilkosság kinyomozatlan ma is. Valami Samu nevű napszámost vertek agyon a matyéri tanyákon. Ügyetlenül nyomoztunk, a tettesek megmenekültek... Pedig tudom, hogy kik a gyilkosok, csak az ügyetlen nyomozás nem eredményezett ellenük döntő bizonyítékot... Nagyon szégyenlem magamat miatta.

Ezután arról beszél a polgármester, hogy milyen más, mennyivel szívesebb, hangulatosabb volt akkor az élet. A Kopp-szanatóriumról emlékezik, a Császári és Királyi Köztársaságról, amelynek teljhatalmu elnöke Tömörkény István volt. Derűsen, biztonságosan, békességben röpültek az akkori napok. Visszahozhatatlanul elröpültek.

Beszélgetés közben bejönnek néhányan a szobába. Aktákkal felszerelt referensek és főhasználják az első alkalmat, hogy az elintézésre váró ügyeket belereferálják a polgármester fülébe. A színesen, tarkán elevenedő emlékeket egyetlen pillanat alatt szétrebbentik ezek a mai szürke gondok. A polgármester elkomolyodik, már nem gondol a „Császári és Királyi Köztársaságra”, a hajdani söröztételekre, megelégedik a jubileumról, — rendelkezik, aláír, határozatot diktál és néha elgondolkodva behunyja szemét.

m. l.

Széchenyi Mozi

Vasárnaptól, 1933 január hó 1.-től

TARZAN

(Az őserdők ura)

Főszereplő:

JOHNNY WEISSMÜLLER

az uszó világ bajnok

Előadások vasárnapon 3, 5, 7, 9, hétköznapokon 5, 7, 9 órákor

Deszkát, épületeftát, tűzifát, szenet kokszt legelőnyösebben

ajánl, házhoz szállítva is

STERNBERG ZOLTÁN

épületefta és tüzelőanyagkereskedő

Rákóczi tér, (Méry és Török uca sark). Telefon 82-57.